

Dekadni bilten vodnobilančnega stanja kmetijskih tal v Sloveniji 1. do 10. avgusta 2012

OBVESTILO

Že tretji letošnji vročinski val je proti koncu prve dekade avgusta popustil. Nekaj malega dežja so na območje severne Slovenije prinesle le posamezne vročinske nevihte, drugod dežja skoraj ni bilo. Visoke temperature zraka so izhlapevanje iz tal in rastlin še povečale, zaloge vode v kmetijskih tleh pa so se marsikje popolnoma izčrpale. Bilanca vode je bila povsod po državi negativna, z največjimi primanjkljaji na Obali in na Goriškem, sušne razmere pa se širijo oziroma se stopnjujejo tudi v drugih delih države. Poleg sušnega stresa je hude težave rastlinam povzročal sočasen vročinski stres. Marsikje je na kmetijskih rastlinah, zlasti na plodovkah že opaziti sončne ožige. Vremenske napovedi za naslednje dni napovedujejo nekoliko nižje temperature zraka, vendar brez padavin, zato lahko pričakujemo, da se bodo sušne razmere še zaostrile.

METEOROLOŠKE RAZMERE

V prvi dekadi avgusta se je nadaljeval vročinski val, temperature zraka so vztrajale 4 do 6°C nad dolgoletnim povprečjem. Najbolj vroč dan je bil 5. avgust, ko so se maksimalne temperature zraka povzpele v osrednji Sloveniji nad 35 °C, na Obali nad 34 °C, podobno tudi v drugih predelih Slovenije. Le v hribovitih predelih Slovenije so ostale pod 30 °C. Vročina je nekoliko popustila šele predzadnji dan dekade, ko je nad naše kraje prehodno začel pritekati nekoliko bolj vlažen zrak, povprečne dnevne temperature zraka pa so še naprej ostale nad dolgoletnim povprečjem. Tudi povprečna dekadna temperatura zraka je bila nadpovprečna, v večjem delu Slovenije od 23 do 25 °C, na Obali in na Goriškem pa do 27 °C. V večjem delu Slovenije ni deževalo, le v severni polovici Slovenije in v Posavju so se 3. avgusta razbesnele posamezne vročinske nevihte z močnimi nalivi. Na Koroškem je padlo okoli 56 mm dežja, v okolici Maribora dobrih 9 mm, drugod v SV in SZ Sloveniji pa le nekaj kapelj. Primanjkljaj v skupni količini padavin za vegetacijsko obdobje se je v tej dekadi na Primorskem še poglobil. Letošnja vegetacijska količina padavin je letos manjša od 70 % dolgoletnega povprečja. Drugod se količina padavin za to obdobje giblje od 90 %, na Goriškem do 99 % povprečja, na osrednjem Štajerskem in na Koroškem pa je celo 10 % nad povprečjem. Najbolj osončeni, z več kot 100 sončnimi urami, sta bili Obala in Goriška, drugod je bilo sonca nekaj manj, od 70 do 100 ur. Osončenje skoraj ne odstopa od povprečja, razen v osrednji Sloveniji in na Dolenjskem, kjer je bilo sončnih ur za 10 % več.

IZHLEPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

V prvi dekadi avgusta je izhlapelo od 5 do 6,5 mm vode na dan, vso dekada skupaj pa od 40 (hriboviti predeli) do 60 mm vode (Goriška, Obala).

STANJE RASTLIN

V prvi dekadi avgusta so se sušne razmere po vsej državi še poglobile. Na Obali je že več tednov voda v tleh na točki venenja, kar pomeni, da je povsem nedostopna za rastline. Suša močno izčrpava tudi vinsko trto in oljke. Grozdje prisilno dozoreva, trgatav bo verjetno precej zgodnejša kot bi bila sicer v normalnih rasti razmerah. Voda v tleh je rastlinam zelo težko dostopna tudi na Goriškem in Vipavskem, kjer je sušni stres vse do zadnjih dni dekade stopnjeval še močan vročinski stres. Na grozdih in plodovkah ter na sadnem drevju je opaziti sončne ožige. Prizadeta koroza obeta precej manjši pridelek, kar bo najbolj prizadelo živinorejce, saj bo pridelek krme okrnjen. Sušne razmere se že širijo tudi na Notranjsko, v osrednjo Slovenijo in na Dolenjsko, kjer je po vodnobilančnih izračunih voda v tleh rastlinam težko dostopna, rastline pa so v stalnem vodnem stresu že dober mesec dni. Poteka druga košnja, po odkosu pa je travna ruša ožgana in zaenkrat rast za tretji odkos ne napreduje. Padavine v zadnji tretjini julija so stanje le kratkotrajno omilile. Zaloge vode so močno izčrpane. Sušne razmere se stopnjujejo tudi na osrednjem Štajerskem ter na Ptujsko Dravskem polju. Najbolj so prizadeti posevki koroze in buč ob HE Zlatoličje ter ob reki Dravi. V vsakem primeru pa je prizadetost rastlin po suši odvisna od tipa tal in globine tal, ki sta na tem delu dva: distrični ranker in distrična rjava tla na nekarbonatnem produ in obrečna rjava tla na nekarbonatnem produ. Prizadeti posevki koroze so nižje rasti od pričakovane v normalnih razmerah, storži so manjši, listi pa zviti zaradi sočasnega učinkovanja sušnega in vročinskega stresa. Zaradi previsokih temperatur zraka v času metličenja in svilanja je bilo oprasevanje moteno, več je slabo napolnjenih in prestreljenih storžev. Na storžih pa se je pojavila tudi bulava snet, ki bo poslabšala kakovost silaže. Koroza je že pričela prisilno dozorevati. Trenutno je na ogroženih območjih mlečno dozorela. Spodnji listi so posušeni ponekod na plitvih tleh. Tudi posevki buč so izsušeni, listi pa deloma že rjavi in posušeni. Poleg sušnega stresa je buče izčrpal predvsem vročinski stres.

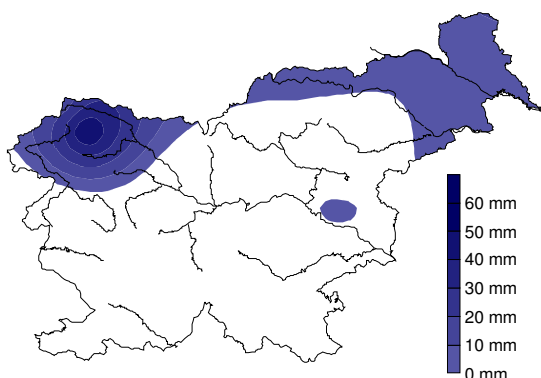
VODA V TLEH

Stanje bilance vode v tleh je bilo povsod po državi negativno, razen na slovenjegraškem območju, kjer je hud naliv doprinesel k njenemu pozitivnemu stanju. Drugod je večinoma primanjkovalo od 40 do nekaj nad 50 mm vode (Obala), oziroma dobrih 30 mm v hribovitih predelih. Na Obali je bilo stanje vodne bilance slabše od povprečnih razmer, podobno tudi drugod po državi, le odstopanja od povprečja so bila nekoliko manjša.

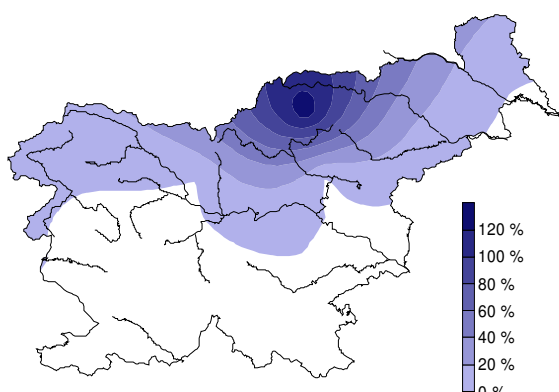

Količina padavin v prvi dekadi avgusta 2012

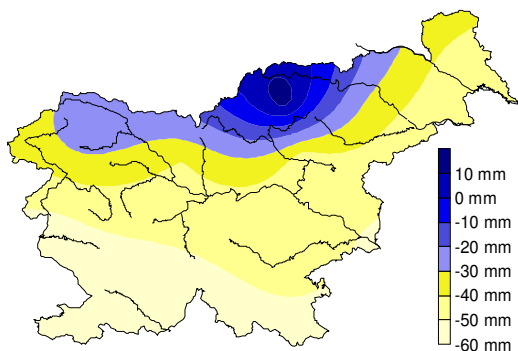
V prvi dekadi avgusta so padavine prinesle le posamezne vročinske nevihte na Koroškem in v severovzhodni Sloveniji ter ponekod na mariborskem območju. Nevihte z nekaj malega dežja so bile tudi v hribovitih predelih severozahodne Slovenije in ponekod v Posavju. Drugod po Sloveniji ni deževalo.

Odklon količine padavin v prvi dekadi avgusta 2012 od dolgoletnega povprečja (1971-2000)

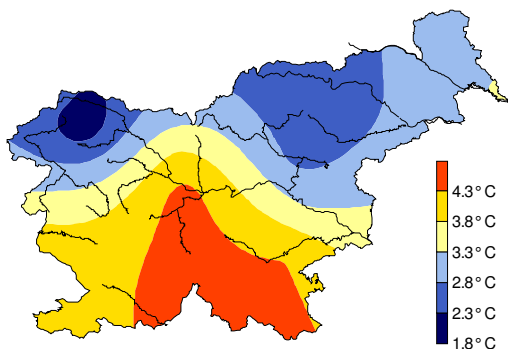
Količina padavin je bila podpovprečna, razen na slovenjegraškem območju, kjer je v močnem nalivu padla več kot je običajna količina padavin v prvi dekadi avgusta.

Stanje vodne bilance v prvi dekadi avgusta 2012

Le v hribovitih predelih Koroške je bila v prvi dekadi avgusta vodna bilanca pozitivna, z sicer majhnimi presežki vode. Povsod drugod je bila vodna bilanca negativna, primanjkljaji pa so naraščali proti jugu države. Največji dekadni primanjkljaj je presegal 50 mm vode na Obalnem območju, v Slovenski Istri, na Krasu Goriškem in Vipavskem in ilirskobistriškem ter v delu Notranjske in Dolenjske.

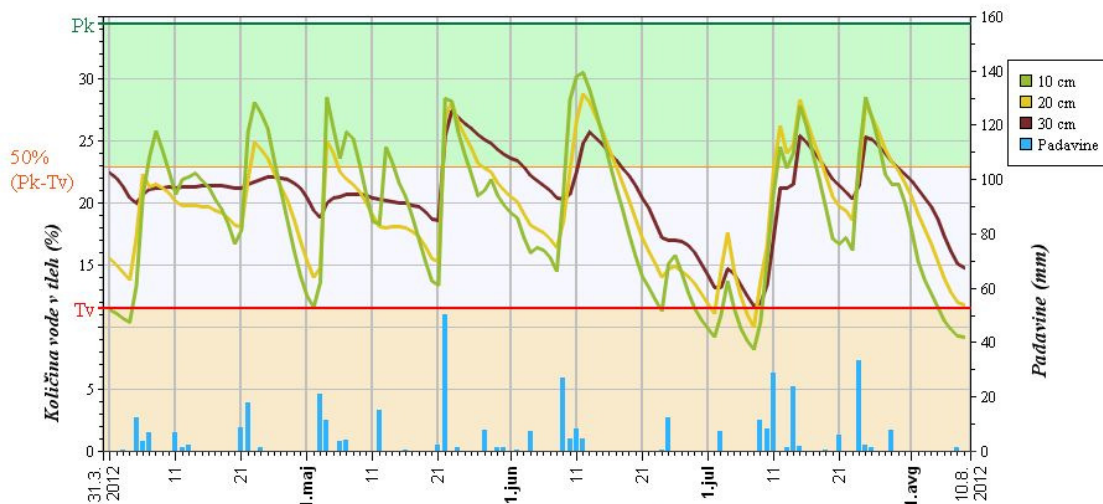
Odklon povprečne temperature zraka v prvi dekadi avgusta 2012 od dolgoletnega povprečja (1971-2000)

Povprečne temperature zraka so povsod po Sloveniji presegle dolgoletno povprečje. Največja temperaturna odstopanja, za več kot 4,3 °C, so bila v delu osrednje in južne Slovenije, ter na Primorskem, Goriškem in na Dolenjskem. V severni polovici države je bilo 2 do 3 °C topleje kot je običajno v prvi dekadi avgusta.

Povprečna vsebnost vode v tleh in padavine: Murska Sobota, 1. 3. – 10. 8. 2012

Pk = zgornja meja vode v tleh

50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

V SV Sloveniji se je voda v tleh v prvi dekadi avgusta v površinskem sloju močno izčrpala in ob koncu dekade postala rastlinam zelo težko dostopna. Poleg sušnega stresa je rastline prizadel tudi vročinski stres.

Povprečna vsebnost vode v tleh in padavine: Bilje, 1. 3. – 10. 8. 2012

Pk = zgornja meja vode v tleh

50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

Stanje zaloge vode se je v prvi dekadi avgusta na Goriškem poslabšala. Voda v tleh je bila vso dekada rastlinam težko dostopna (podatki za meritve v globini 10 cm niso na voljo).

Zahvala: Pripravo produktov je s sofinanciranjem omogočila EU preko programa Transnacionalnega sodelovanja v JV Evropi.